YENİ AZƏRBAYCAN

http://www.yeniazerbaycan.com

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Məqalə KİVDF-nin maliyyə dəstəyi ilə “Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi” istiqaməti üzrə həyata keçirilən layihə çərçivəsində hazırlanmışdır

KİVDF
www.kivdf.gov.az

Azərbaycanda regionların dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafı təmin olunub

2016-cı ilin 6 ayı ərzində ölkənin şimal bölgəsində də sosial-iqtisadi sahədə nəzərdə tutulan işlər uğurla davam etdirilib

Son illər öz inkişafına görə fərqlənən, regionun lider dövləti olan Azərbaycan 2016-cı ilin yarısını da uğurlarla başa vurub. Daha dəqiq desək, Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən təməli qoyulmuş, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə davam etdirilən siyasət nəticəsində uğurla inkişaf edən müstəqil Azərbaycan dövlətinin bəhs edilən dövrdə də dinamik inkişafı təmin edilib, beynəlxalq mövqeləri daha da möhkəmlənib, ölkəmizin bütün regionlarında iqtisadi və sosial proqramlar müvəffəqiyyətlə icra olunub. Hər halda şimal bölgəsinin rayonlarında bəhs edilən dövr ərzində bütün sahələrdə əldə edilən uğurlar da belə deməyə əsas verir.

Bu uğurlara keçməzdən öncə onu bildirək ki, Şimal bölgəsi Şəki-Zaqatala və Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonlarını əhatə edir. Azərbaycan Respublikasının zəngin bölgələrindən sayılan Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu Balakən, Qax, Qəbələ, Oğuz, Zaqatala, Şəki inzibati rayonlarının ərazisini əhatə etməklə Azərbaycanın şimal-qərbində - Böyük Qafqaz dağlarının cənub yamacında yerləşir. İqtisadi rayonun ərazisinin ümumi sahəsi 8,96 min kv.km olmaqla ölkə ərazisinin 10,3 faizini təşkil edir. Bölgənin relyefi yüksək dağlıq və dağətəyi hissələrə bölünür. İqtisadi rayon məhdud torpaq ehtiyatına malikdir. Ərazinin yüksəklik fərqinin böyük olması təbii şəraitin müxtəlifliyinə səbəb olmuşdur. Zona mülayim iqlim şəraitinə malikdir. Rayon ərazisi faydalı qazıntılarla zəngindir. Azərbaycan Respublikasının mis ehtiyatlarının hamısı, kükürd kolçedanın 90 faizi, sinkin 99 faizi bu iqtisadi rayonun payına düşür. Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunun gözəl təbiəti onu Azərbaycanın mühüm istirahət-turizm regionuna çevirib. Qəbələdə, Şəkidə, Zaqatalada istirahət-turizm müəssisələri fəaliyyət göstərir. Ərazidən Gürcüstana beynəlxalq turizm marşrutu keçir. İqtisadi rayonun sosial infrastrukturuna ümumtəhsil və orta ixtisas məktəbləri, ali məktəblərin filialları, mədəni-maarif və səhiyyə ocaqları, muzey və teatrlar daxildir.

Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu isə Şabran, Xaçmaz, Quba, Qusar və Siyəzən inzibati rayonlarını əhatə etməklə Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində yerləşir. İqtisadi rayonun ümumi sahəsi 7,66 min kv.km olmaqla ölkə ərazisinin 8,8 faizini təşkil edir. İqtisadi rayon özünəməxsus relyef xüsusiyyətlərinə malikdir. Regionun ərazisi bir-birindən kəskin fərqlənən 4 hündürlük (26 metrdən 4466 metrədək) zonasına - düzənliklər, dağətəyi, orta dağlıq və yüksək dağlıq zonalarına ayrılır. Regionun iqlim şəraiti də bu zonalara müvafiq olaraq müxtəlifdir. Düzənlik zona üçün isti iqlim xarakterikdirsə, dağlıq zona soyuq-rütubətli və soyuq iqlim şəraitinə malikdir.

Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu mühüm kurort-sanatoriya regionlarından biri olmaqla zəngin təbii-rekreasiya ehtiyatlarına malikdir. Dəvəçi rayonunda Qalaaltı mineral suyu əsasında kurort fəaliyyət göstərir.

Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu çox əlverişli nəqliyyat-coğrafi mövqeyə malikdir. İqtisadi rayon ərazisindən keçən dəmir yolu, avtomobil yolları, magistral neft, qaz və su kəmərləri, telekommunikasiya xətləri ölkənin nəqliyyat-iqtisadi əlaqələrinin inkişafında mühüm rola malikdir. Azərbaycanı Rusiya Federasiyası (RF) ilə birləşdirən kommunikasiya xətləri bu regiondan keçir.

Beləliklə, yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, 2016-cı ilin birinci yarısında şimal bölgəsinin rayonlarında da bütün sahələrdə uğurlar əldə edilib. Məsələn, bəhs edilən dövrdə Balakən rayonunda ümumi məhsul buraxılışının həcmi 62,3 milyon manat təşkil edib. Məhsul buraxılışı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2,7 faiz artıb. Bu müddət ərzində rayonda 2,4 milyon manatlıq sənaye, 24,7 milyon manatlıq kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal edilib, 2,2 milyon manatlıq tikinti işləri görülüb.

İqtisadiyyatının əsasını kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı təşkil edən Balakən rayonunda ötən dövrdə aqrar sahənin mövcud potensialının üzə çıxarılması, əkin sahələrinin, torpaqlardan istifadənin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində zəruri işlər görülüb, nəticədə payızlıq taxıl və yazlıq bitkilərin əkin sahələri əvvəlki illə müqayisədə 10,5 faiz artıb. Qarğıdalı bitkisinin əkin sahəsinə görə Balakən rayonu bu il də respublikada birinci yerdə qərar tutub. Belə ki, bu il rayonun təsərrüfatlarında 7 min 244,5 hektar sahədə qarğıdalı əkilib. Əlverişli keçən iqlim şəraiti bu il rayonda bol qarğıdalı istehsal olunacağından xəbər verir və sahələrdən 45 min ton məhsul gözlənilir.

Prezident İlham Əliyevin mövcud iqtisadi potensialdan daha səmərəli istifadə edilməsi ilə bağlı verdiyi tapşırıqlar Balakən rayonunda da uğurla icra olunur. Belə ki, son illər ərzində ilk dəfə olaraq cari mövsümdə Balakən rayonunda 501 hektar sahədə “İtiyarpaq” və “Virciniya” növlü tütün əkilib. Hazırda sahələrdə tütün yığımı davam edir. Eyni zamanda, kümçülər “Şəki-İpək” ASC ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən 3,3 ton yaş barama istehsal edərək, müəssisəyə təhvil veriblər. Baramaçılığın yem bazasının möhkəmləndirilməsi üçün yaz aylarında rayon ərazisində 10 min ədəd tut tingi əkilib. Payız mövsümündə daha 50 min tut ağacının əkilməsi və növbəti ildə barama istehsalının 15 tona çatdırılması hədəf kimi müəyyən edilib.

Balakən taxılçılıq rayonu olmasa da, ötən ilin payızında rayonda taxıl əkini sahələri 2,5 dəfə artırılaraq 1183 hektara çatdırılıb, cari biçin kampaniyası dövründə sahələrdən 3517 ton məhsul götürülüb. Hər hektardan məhsuldarlıq 30 sentner olub. Bu ilin 6 ayı ərzində rayonda əvvəlki illərdə salınmış 187 hektar meyvə bağlarına aqrotexniki xidmət göstərilib, 3,5 hektarda qoz, 139 hektar sahədə isə yeni fındıq bağları salınıb.

Cari ilin birinci yarısında Qax rayonunda iqtisadiyyatın əsas sahələri üzrə məhsul buraxılışının həcmi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 12,1 faiz artaraq 44 milyon 953 min manat təşkil edib. Bu müddət ərzində rayonda 4 milyon 965 min manatlıq sənaye və 16 milyon 270 min manatlıq kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal olunub. İlin birinci yarısında əhaliyə göstərilən nəqliyyat xidmətləri 2,4 faiz, rabitə xidmətləri 4,4 faiz, ticarət xidmətlərinin həcmi isə 16 faiz artıb. Əhalinin gəlirləri ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1 milyon 9 min manat artaraq 51 milyon 436 min manat olub. Altı ayda rayonda 286 daimi iş yeri açılıb.

Prezident İlham Əliyevin regionlarda iqtisadiyyatın, kənd təsərrüfatının ənənəvi sahələrinin dirçəldilməsi ilə bağlı verdiyi tapşırıq və tövsiyələrə uyğun olaraq rayonda tütünçülüyün və baramaçılığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində əməli tədbirlər həyata keçirilib. Belə ki, cari ildə rayonun təsərrüfatlarında 331 hektar sahədə tütün əkilib. İndiyədək 412 ton yaşıl tütün yarpağı tədarük olunaraq emal üçün “İnter-Tobacco” MMC-nin rayonda fəaliyyət göstərən məntəqəsinə təhvil verilib. Hazırda tütün yığımı mütəşəkkil davam etdirilir. Görülmüş tədbirlər nəticəsində bu il rayonda 3884 kiloqram yüksək keyfiyyətli barama istehsal olunaraq “Şəki-İpək” ASC-yə təhvil verilib. Həmçinin bu il rayonun tarixində ilk dəfə olaraq rekord miqdarda - 36,4 min ton taxıl istehsal olunub. Bu, ötən illə müqayisədə 7,8 min ton çoxdur.

Hesabat dövründə Qax şəhərində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin yerli idarəsi üçün inzibati binanın, 180 yerlik uşaq bağçasının tikintisi başa çatdırılıb, şəhərin 28 May küçəsində 100 yerlik, Ağçay kəndində isə bir qruplu uşaq bağçası tikilərək istifadəyə verilib.

İlin birinci yarısında əhalinin təbii qaz, elektrik enerjisi və içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılması sahəsində də mühüm işlər görülüb. Belə ki, altı ayda rayonda 1091 mənzil qazlaşdırılıb. Elektrik şəbəkəsi tərəfindən 83 transformator yarımstansiyası əsaslı təmir olunub, 78 elektrik dayağı yenisi ilə əvəzlənib. Hazırda 13 yaşayış məntəqəsində modul tipli sutəmizləyici qurğunun tikintisi davam etdirilir.

Cari ilin birinci yarısında Şəkidə də bir sıra uğurlar əldə edilib. Belə ki, ilin birinci yarısında ilkin hesablamalara görə, rayonda faktiki qiymətlərlə 169 milyon 380 min manatlıq məhsul istehsal olunub və xidmətlər göstərilib. Buraxılan məhsulun 6 faizi dövlət, 94 faizi isə özəl bölmənin payına düşür. Hesabat dövründə pərakəndə əmtəə dövriyyəsinin həcmi 2,1 faiz artaraq 185 milyon 117 min manat olub. Müddət ərzində rayonda 1037 nəfər daimi işlə təmin olunub.

Məlum olduğu kimi, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə ölkədə kənd təsərrüfatının inkişafında yeni mərhələ başlanıb. Regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət proqramının icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda dövlətimizin başçısı kənd təsərrüfatı sahəsində prioritet istiqamətləri qeyd edib və bu sahədə qarşıda duran vəzifələr müəyyənləşdirilib. Ölkə rəhbərinin tapşırığına uyğun olaraq Şəki rayonunda da ənənəvi sahələrdən olan tütünçülüyün və baramaçılığın inkişafı istiqamətində müvafiq tədbirlər həyata keçirilib. Bu il rayonda 785 hektarda tütün əkilib və hazırda sahələrdən yaş tütün yarpağının yığımı davam edir. Tütünçülük sahəsində 1895 nəfər mövsümi işlə təmin olunub.

2016-cı ildə rayonda 8,5 ton barama istehsalı proqnozlaşdırılsa da, tapşırığa artıqlaması ilə əməl edilib, 9 ton 751 kiloqram barama istehsal edilərək “Şəki-İpək” ASC-yə təhvil verilib. İpəkçiliyin yem bazasının genişləndirilməsi məqsədilə cari ilin payız mövsümündə 17 hektar sahədə yeni toxmacar bağlarının salınması üçün indidən hazırlıq işləri görülür.

Yeri gəlmişkən, respublikamızın ən iri taxılçılıq rayonlarından olan Şəkidə bu il 200 min tondan çox taxıl istehsal edilməsi nəzərdə tutulur.

Eyni zamanda, dövlətimizin başçısının iri fermer təsərrüfatlarının, aqroparkların yaradılması, ixracyönümlü məhsulların istehsalı ilə bağlı tapşırıq və tövsiyəsinə uyğun olaraq hazırda yerli sahibkarlar tərəfindən yeni layihələr həyata keçirilir. Orta Zəyzid bələdiyyəsinə məxsus ərazidə müasir texnologiyalar əsasında yaradılan aqroparkda 78 hektar sahədə İtaliya və Fransadan gətirilmiş müxtəlif meyvə - ərik, şaftalı, armud və gavalı tingləri əkilib. Əlavə olaraq, həmin ərazidə 24 hektar sahədə mebel sənayesini inkişaf etdirmək məqsədilə Türkiyədən gətirilən pavloniya ağacları da yetişdirilir.

(davamı növbəti sayımızda)

Nadir AZƏRİ